

§ 130 Biskopsval m.m.

MIKAEL GRENSTEDT:

Herr ordförande, kyrkomötesledamöter! Jag skulle på mina fem minuter vilja börja med att vi ställer oss upp och gör så här några gånger, så vi vaknar lite grand, är det okej? Vissa är kvällsmänniskor, vissa är morgonmänniskor och vissa kanske varken eller. Är det okej? Gör lite så här, så att vi är med. Det är inte det lättaste. Vad är klockan? Snart halv tolv. Det är bra av oss. Varsågod och sitt! 25 sekunder blev det. Då kör vi.

Jag är motionär och kommer att tala för en av motionerna och det är om förtidsröstning vid biskopsval, 2011:49. Jag är medveten om – och det tycker jag är väldigt bra – att utskottet noterar att det föreligger en problematik kring detta. Jag har delat upp det i tre argument som jag ska försöka dra här.

Det första är tidargumentet. Jag läser i utskottets överväganden:

Då stiftsstyrelsen kan tillkännage tidpunkten för valet lång tid i förväg torde detta dock, enligt utskottets mening, inte utgöra ett så allvarligt problem att ...

Det är alltså tidargumentet. Man vet om valet till biskop så pass långt innan att det inte är ett problem. Min första fråga är då hur lång tid lång tid i förväg är? Vanligtvis kan jag tänka att det är sex månader innan som man får veta det, eller det kan ju vara så att en biskop av något skäl slutar eller inte kan fortsätta och hur lång tid innan får man veta det då? Då finns det tre saker åtminstone som jag kommer att tänka på. Det ena är förstås sjukdom som ett argument. Det andra är, som jag vet att de har haft uppe i utskottet lite grand, om någon blir sjuk och inte kan rösta som präst eller diakon. Om man ser på förtroendevalda har de ersättare. Det har inte präster och diakoner och det kan man kanske inte heller begära men att man på något sätt skulle kunna få medverka och kunna förtidsrösta. Det är viktigt.

Först alltså tidargumentet, sedan kan man bli sjuk och man kan faktiskt också planera en utlandsresa mer än sex månader innan, till Sydamerika, USA eller vart det kan vara. Det är också tidargumentet. Det tredje: Det är ju tre val. Vi har nomineringsvalet, vi har första valet och vi har eventuellt ett andra val. Det är mitt första argument. Andra argumentet som jag tar upp här är att det blir lite mer komplicerat. Utskottet säger – och lyssna nu ordentligt – att regler om förtidsröstning, vilket får anses i någon mån komplicera valproceduren, inte bör införas. Det blir alltså lite mera komplicerat, i någon mån. Det är mycket som är komplicerat. Vi såg det alldeles nyss. Vi är här, det är i någon mån komplicerat, eller hur? Sedan har vi laga förfall. Det visar sig här i brödtexten och jag läser innantill.

Enligt kyrkolagen fanns, för en präst [utanför citatet: diakonerna fick ju inte rösta då] som på grund av ”laga förfall” inte kunde delta i valförrättningen personligen, en möjlighet att förtidsrösta genom att sända sina valsedlar till kontraktsprosten. ... Eftersom stiftsstyrelsen nu kan tillkännage tidpunkten för valet lång tid i förväg, vilket ger en reell möjlighet för de flesta att kunna delta ...

... för de flesta, eller hur? Vi har alltså tidargumentet, vi har att det är lite mer komplicerat och vi har att det har fungerat förut. Då har vi en vågskål, skulle jag vilja påstå här. Det blir lite mer komplicerat, det är en del av vågskålen. Å andra sidan blir det mera rättvist, menar jag, att prästerna och diakonerna faktiskt kan vara med även om de inte kan delta där.

Jag yrkar bifall på motion 2011:49. Tack.

DANIEL TISELL:

Herr ordförande! Jag fick det bara till två argument, jag är nyfiken på det tredje sedan. I morse, om vi kommer ihåg tiden för så länge sedan, kunde vi se att justitieminister Beatrice Ask kommer att utreda elektronisk röstning. Det tycker jag låter spännande.

Det finns en skillnad när man väljer till olika val jämfört med när man ska rösta fram sin biskop – jag höll på att säga andlige ledare. Det är att det är viktigt att också komma samman för att be och för att utbyta tankar. Det har utskottet lyft fram som ett skäl. Men självklart finns det en problematik, kanske vid sjukdom eller utlandsresor. Att välja biskop är inte något som sker speciellt många gånger, och att ha det som ett argument för förtidsröstning att man kanske vill åka utomlands just då tycker jag är tveksamt. Oftast handlar det ju om att man väljer att jobba, man tar en begravning eller vad det nu kan vara. Därför är det viktigt att ha god framförhållning som präst och diakon och stryka i almanackan, eftersom man inte har en ersättare, och vara med vid de tillfällen då man även får träffa sina medsystrar i kontraktet.

Jag yrkar bifall till utskottet.

STEFAN ARO:

Ordförande, ledamöter! Mikael har lyft fram detta på ett förtjänstfullt sätt. Att man inte ska kunna förhandsrösta i biskopsval tycker jag är märkligt. Det står i utskottets betänkande att det komplicerar valproceduren. Jag begriper inte på vilket sätt. Nej, det har talats här i dag om att säkerställa saker. Jag tycker då vi ska kunna säkerställa även detta, att man ska kunna förhandsrösta i biskopsval. Det går att göra det i Finland – jag har tjänstgjort där som präst i några år – och vi har haft det förut här i Svenska kyrkan. Jag yrkar bifall till motion 2011:49.

Eftersom jag inte ska gå upp något mer här vill jag samtidigt också yrka bifall till motion 2011:50 om EFS-prästers rätt att rösta. Det har här talats om att det är så viktigt att alla präster har vigselrätt. Jag tycker att alla präster ska ha rösträtt också och att samma sak ska gälla där. Någon sa att vi skapar ett A- och B-lag. Jag tycker vi ska säkerställa att alla präster har möjlighet att rösta, om inte på plats så förhandsrösta, och också att även EFS-präster i samsamverksamhet, ibland också anställda av samfälligheter, ska få rösta, en ändring i kyrkoordningen alltså.

Bifall till 2011:49 och 2011:50.

DANIEL TISELL (REPLIK):

När det gäller EFS-präster är jag nyfiken på av vilka skäl EFS-präster ska rösta. Självklart är det ju så att de som är anställda som komminister får rösta. Då är det reglerat och också jämvikt i relation till antalet lekmän som också ska rösta. Jag förstod faktiskt, inte riktigt kopplingen du gjorde till vigselfrågan, lite märkligt.

STEFAN ARO (REPLIK):

Vad gäller EFS-prästers anställning är det lite otydligt. En del är faktiskt anställda av samfälligheter och då är man i viss mån anställd av en svenskkyrklig församling eller av stiftet. Då torde det falla inom det som kyrkoordningen ramar in.

DANIEL TISELL (REPLIK):

Det är nog en liten missuppfattning där. Man måste ha en befattning som komminister för att få rösträtt om man är EFS-präst och då förmodligen ha dispens. Det räcker inte med att ha en anställning. Du kan vara prästvigd och ha en annan typ av tjänst inom Svenska kyrkan och då innebär inte det rösträtt. Det är inte så ofta

det sker, men det skulle kunna ske. Därför är det rätt viktigt att hålla reda på det. Det handlar om röstlängd och sådana saker, men också en syn på vilka det är som ska få rösta, både till domkapitel och vid val av biskop. Det har förts diskussioner om att även andra ska få vara med och påverka de här valen, såsom pensionerade präster och så och det finns präster som jobbar i närliggande kyrkliga sammanhang som inte heller får rösta.

STEFAN ARO (REPLIK):

I och med att diakonerna fick rösträtt kan man enligt bakgrundsskrivningen se att man liksom utgått från att alla i tjänst varande präster ska få rösta. Vi är inne i en gråzon här. Det finns EFS-präster anställda av samfälligheter i Svenska kyrkan som har en prästtjänst, dock inte en komministertjänst. Det är inte så enkelt. Man kan inte bara avfärda det och säga att de inte har en vanlig prästtjänst. Det är inte så enkelt. Tack.

MIKAEL GRENSTEDT:

Detta var intressant. Jag är motionär och då får jag inte ha något annat anförande. Som motionär vill jag säga så här. Rösträtt för EFS-präster anställda i samarbetskyrkor – det är en begränsning. Som en del vet, som har varit med förut, har EFS-prästfrågan och rösträttsfrågan varit uppe förr, men kanske inte utifrån det här.

Jag vill dela lite grand, som ett vittnesbörd kan man kanske säga. Jag jobbar själv som ungdomspräst/EFS-präst i Bäckbykyrkan. Den är en samarbetskyrka mellan Svenska kyrkan och EFS. Bäckbykyrkan är 100 procent Svenska kyrkan och 100 procent EFS – om man kan säga det i denna sena timma – precis som Jesus var 100 procent Gud och 100 procent människa på samma gång. Bäckbykyrkan är en distriktskyrka i Västerås Lundby församling. Totalt är vi 8 präster i församlingen. När kyrkoherden bjuder in eller kallar till prästräffar i församlingen är vi med allihop, också jag. När kontraktsprosten bjuder in prästkonvent är alla präster i församlingen med, också jag. När biskopen inbjuder till prästfortbildning är vi med, alla åtta i församlingen, också jag. I församlingen hjälps vi åt som präster med prästerliga uppgifter som till exempel gudstjänster och kyrkliga handlingar, även om prästerna är kopplade till olika distrikt och arbetslag. Själv har jag inte så mycket kyrkliga handlingar i min tjänst eftersom den är nischad mot ungdomar och unga vuxna, vilket de andra prästernas tjänster inte är. Viktigt att säga är att alla, både i Bäckbykyrkan och i Lundby församling, är anställda av Västerås kyrkliga samfällighet, också jag.

I kyrkoordningen står det följande angående rösträtt till biskopsval och val till domkapitel att rösträtt har ”de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar”. Organisationsutskottet avslutar sitt övervägande med följande ord:

Avgränsningen av vilka som ska ha rösträtt har, beträffande såväl val av biskop som val till domkapitlet, gjorts till dem som är anställda som präster eller diakoner i ett stift eller i någon av stiftets församlingar.

Vid senaste valet av biskop i Västerås stift var alla prästerna i Lundby församling kallade att vara med och rösta och välja biskop, utom jag, trots det som står i kyrkoordningen, och hur man nu tolkar det, och det som utskottet säger. Det här tycker jag inte är rimligt.

Jag vet att min berättelse och mitt vittnesbörd ju rör min situation och hur det ser ut i Västerås. Jag vet att det ser olika ut i samarbetskyrkorna i Sverige, vilket

också utskottet säger och det vill jag tacka för. Jag är glad och tacksam för att utskottet försöker visa på att det verkligen ser olika ut och att det finns saker här som inte är helt lätta. Det är ganska komplicerat också för mig som är ganska insatt fast ändå inte så insatt, eller hur man nu uttrycker sig. Därför vill jag inte yrka något i denna motion, utan att vi i stället, Svenska kyrkan och EFS tillsammans, får arbeta vidare kring i tjänst varande EFS-prästers rösträtt inkluderande dem som jobbar i samarbetskyrkor. För att citera en biskop som nu har gått och lagt sig: ”Alltså arbetar vi vidare”, också i denna fråga. Tack så mycket.

DANIEL TISELL (REPLIK):

Det är självklart komplicerat, som du säger. Det är svårt att kommentera ditt enskilda fall, men det är ett bra vittnesbörd. Rimligtvis bör man kunna lösa det i den församling i det stift du arbetar i så fall, om det dessutom ser annorlunda ut i andra stift vad gäller samarbetspräster. Som vi noterar i skrivelsen här ska man få vara med och rösta om man är anställd i en samarbetskyrka som komminister. Jag har svårt att kommentera ditt fall. Det gäller väl då att arbeta vidare.